

Utlåtande 2002:6 RVII (Dnr 1613/01)

Hemställen om medel (36 mkr) för upprustning av Råcksta krematorium

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kyrkogårdsnämndens förslag till upprustning av Råcksta krematorium godkänns inom en total investeringsutgift om 36,0 mkr under åren 2002 och 2003.
2. Kyrkogårdsnämnden medges justering av investeringsplanen för år 2002 avseende ökade investeringsutgifter med 32,0 mkr. Finansieringen sker genom utökat finansieringsbeting under *Finansförvaltningen*.
3. Resterande medelsbehov får beaktas vid upprättandet av budget för 2003.

Föredragande borgarrådet Alf Samuelsson anför följande.

Bakgrund

Anläggningen i Råcksta har under lång tid haft ständiga driftstörningar och täta serviceavbrott. Kvicksilverutsläppen har dock reducerats men koloxid- och stofthalter är inte på tillfredsställande nivå. En ombyggnad av anläggningen är nödvändig för att förbättra ekonomi, driftförutsättningar, miljöeffekter och personalens arbetssituation. En ombudgetering av medel skedde i samband med kyrkogårdsnämndens bokslut för år 2000 för underhåll av ugnarna. Planerade insatser visade sig inte vara tillräckliga, särskilt mot bakgrund av ett högt utnyttjande samt att anläggningens tekniska livslängd håller på att löpa ut. Investeringen är inte längre begränsad till enbart underhåll av ugnarna, utan omfattar en genomgripande upprustning av hela

omfattar en genomgripande upprustning av hela anläggningen. Ärendet skall således behandlas som ett genomförandebeslut enligt stadens regler för styrning och uppföljning av investeringar. Inriktningsbeslut har fattats i ärendet av kyrkogårdsnämnden den 28 augusti 2001.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, som tillstyrker upprustningen.

Mina synpunkter

Upprustning av Räckstaanläggningen är nödvändig utifrån drifttekniska och miljömässiga skäl. Planerad nyinstallation av krematorieteknik samt övrig upprustning kommer innebära att förutsättningar skapas för hög driftsäkerhet och god driftekonomi, genom lägre kostnader för skötsel- och underhåll samt effektivare energiandvändning. Vidare kommer moderniseringen innebära en bättre arbetsmiljö för personalen samt tillgodose högt ställda miljökrav.

Marknaden är begränsad när det gäller upphandling av komponenter och funktioner till krematorieanläggningar. Det är därför viktigt att nämnden diskuterar med andra huvudmän, för att så långt det är möjligt bidra till ökad konkurrens.

Jag förordar en utökning av kyrkogårdsnämndens investeringsplan med 32 mkr för 2002. Resterande medelsbehov (resterande investeringsutgift samt ökade kapitalkostnader), får beaktas vid upprättande av budget för 2003. Finansieringen sker genom utökat finansieringsbeting under *Finansförvaltningen*.

Genomförandet av investering skall redovisas kontinuerligt i kvartalsrapporterna till kommunstyrelsen enligt de regler som gäller för stora investeringar. Nämnden redogör sedan för slutredovisade projekt i sin verksamhetsberättelse till kommunfullmäktige. Eventuellt ökade drift- och kapitalkostnader finansieras av begravningsavgiften.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kyrkogårdsnämndens förslag till upprustning av Råcksta krematorium godkänns inom en total investeringsutgift om 36,0 mkr under åren 2002 och 2003.
2. Kyrkogårdsnämnden medges justering av investeringsplanen för år 2002 avseende ökade investeringsutgifter med 32,0 mkr. Finansieringen sker genom utökat finansieringsbeting under
3. ~~Rustningsbehov~~ ~~Restutgiftsbehov~~ behov får beaktas vid upprättandet av budget för 2003.

Stockholm den 9 januari 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Alf Samuelsson

Yvonne Modén

Ersättaryttrande gjordes av *Viviann Gunnarsson* och *Christopher Ödmann* (båda mp) enligt följande.

Miljöpartiet anser att det är hög tid att Råcksta krematorium rustas upp, inte minst för att minska verksamhetens miljöpåverkan samt förbättra personalens arbetsmiljö. Med tanke på de diskussioner som genom åren har förts inom staden om en eventuell upprustning av krematoriet, är det märkligt att underhållet har blivit så eftersatt.

ÄRENDET

Kyrkogårdsnämnden har hemställt om 36,0 mkr i investeringsmedel avseende upprustning av Råcksta krematorium. Ärendet behandlas som ett genomförandebeslut enligt stadens regler för styrning och uppföljning av investeringar. Anläggningen i Råcksta har under lång tid haft ständiga driftstörningar och täta serviceavbrott. Kvicksilverutsläppen har dock reducerats men koloxid- och stofthalter är inte på tillfredsställande nivå. En ombyggnad av anläggningen är nödvändig för att förbättra ekonomi, driftförutsättningar, miljöeffekter och personalens arbetssituation.

En ombudgetering av medel skedde i samband med kyrkogårdsnämndens bokslut för år 2000 för underhåll av ugnarna. Planerade insatser visade sig inte vara tillräckliga, särskilt mot bakgrund av ett högt utnyttjande samt att anläggningens tekniska livslängd håller på att löpa ut. Investeringen är inte längre begränsad till enbart underhåll av ugnarna, utan omfattar en genomgripande upprustning av hela anläggningen. Ärendet skall således behandlas som ett genomförandebeslut enligt stadens regler för styrning och uppföljning av investeringar. Inriktningsbeslut har fattats i ärendet av kyrkogårdsnämnden den 28 augusti 2001.

Kyrkogårdsnämnden beslutade den 23 oktober 2001 att godkänna kyrkogårdsförvaltningens förslag till genomförande av upprustningsplanen för Råcksta krematorium och att hos kommunfullmäktige hemställa om 36 mkr i investeringsmedel till upprustningen.

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2001-10-16, har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsnämnden fattade vid sitt sammanträde 2001-08-28 (§5), i enlighet med tjänsteutlåtande av 2001-08-28, ett inriktningsbeslut avseende rubricerat investeringsprojekt. Medelsbehovet uppskattades till 36 Mkr. I ärendet gavs en samlad beskrivning över krematorietutvecklingen generellt respektive i Stockholm.

Därutöver redovisades den tekniska utveckling som framför allt svenska miljökrav har medfört under 1990-talet. Krav som fick till följd, att Stockholms kyrkogårdsnämnd redan 1993 (och 1996) beslöt anskaffa påkallad miljöfrämjande utrustning av pilotkaraktär till Råcksta krematorium.

Av huvudsakligen drifttekniska och arbetsmiljömässiga skäl som anges i ovannämnda ärende, är en omfattande, uppgraderad krematorieteknisk nyinstallation tillsammans med övrig anpassning/modernisering nu nödvändig. Fram till 2002 kommer vid Råcksta krematorium i dess "pilot-/pionjärutformning" ha utförts närmare 28 000 kremeringar; något som ger en antydning om att anläggningens tekniskt-fysiska

kremeringar; något som ger en antydning om att anläggningens tekniskt-fysiska livslängd håller på att utlöpa.

Investeringens mål och syfte

Den huvudsakliga målsättningen med här anförda upprustningsplaner för Råcksta krematorium är att skapa förutsättningar för hög driftsäkerhet, god driftekonomi och arbetsmiljö, effektiv energianvändning, låga skötsel- /underhållskostnader och god tillgänglighet samt att tillgodose högt ställda miljökrav. Detta innebär framför allt att nå föreskrivna emissionsnivåer. Insatserna skall också ge till resultat en allmän upprustning av lokalernas ytskikt, belysning och dylikt samt förbättrad lokal logistik.

Det finns anledning betona de oundgängliga krav på driftsäkerhet och kontrollerade miljöförhållanden, bland annat utsläpp till luft, som berör krematorieverksamhet med dess etiska bas och till denna kopplade strävan, att uppfylla av staden uppsatta miljömål.

Åtgärderna medför också länge åsyftade förbättringar av personalens arbetsförhållanden fysiskt, psykiskt och arbetstidsmässigt och dess möjligheter att effektivisera lokala transporter, drift- och övervakningsrutiner liksom service till allmänheten samt att minska allmänna driftomkostnader för främst fjärrvärme och stadsgas.

Plan för åtgärder och prestationer

Hösten 2000 tog förvaltningen ställning för en upprustning av Råcksta krematorium med inriktning mot byte av samtliga fyra incineratorer, för vilka den tekniskt-fysiska livslängden har löpt ut. Åtgärderna kostnadsuppskattades till ca 10 Mkr och i bokslutet för 2000 överfördes nämndens driftöverskott om 8,8 Mkr till 2001 som en grundplåt till åtgärderna. Under programarbetet våren 2001, som gjordes i samarbete med en med krematorieprojekt väl förtrogen konsult, gavs tillfälle att kartlägga samtliga krematoriets verksamhets- och tekniska funktioner. Av förvaltningens omvärldsbevakning har också framgått, att teknisk och övrig utveckling av krematorieförhållanden rimligen borde aktualiseras även för Råcksta krematorium - ett av de tre största i Sverige.

En genomgående besiktning och överväganden av förhållanden har gett vid handen att många för krematoriet generellt grundläggande installationer, komponenter och funktioner (exempelvis fjärrvärme, kylrum, värmeledningar, transportsystem, avfallshantering) härrör från 1964, då anläggningen tillkom. Detta tillsammans med ett jämförelsevis högt utnyttjande med upp till ca 5 000 kremeringar per år, rökgasreningsinstallation av pilot-/pionjärtyp från 1993/96 och under en period inträffade återkommande filterbränder gör, att mer långtgående insatser krävs.

De åtgärder som planeras är följande:

- utrantering av befintliga fyra incineratorer, *fjärplacerade* efterbrännkammare, rökgaskylare, filter med additivutrustning, mät-, styr- och reglerutrustning, rökgasfläktar och kanaler

- nyinstallation av fyra incineratorer med *inbyggda* efterbrännkammare och av rökgasreningsanläggning med kylare, filter, additivutrustning, mät-, styr- och reglerutrustning samt rökgasfläktar

- utbyte av två äldre askberedningskvarnar
- utbyte av undercentral för fjärrvärme (betjänar hela byggnadskomplexet)
- utbyte av aggregat för luftbehandling
- utbyte av värmeväxlare, pumpar, shuntar, ventiler och dylikt samt asbestsanering

i samband därmed

- utbyte av kylkompressorsystem i kylrum och frysutrymme
- renovering av förvaringslokaler (kylrum) för kistor samt anskaffning och montering av hyllsystem
- anskaffning av lyfttruck för interna kisttransporter
- anbringande av nytt ytskikt i incineratorrum, införingsrum och korridor
- utbyte av armaturer i korridor

Till ovanstående direkta åtgärder skall fogas uppgiften att under nödvändigt driftstopp för ombyggnaden vid Räcksta krematorium tillse, att ca 300 kistor per månad kan överföras till annat, eget eller externt, krematorium.

Tidplan för investeringens olika delar

Från inledningen med programarbete, via myndighetshandläggning/-beslut, projektering, upphandling och produktion/leveranser/installationer till besiktningar med prestandaprov, beräknas ca 18 månader förflyta. I juni i år inleddes vid sidan av programarbetet förberedelser enligt Miljöbalken, det vill säga samråd i olika former. Tillståndsansökan med miljökonsekvensbeskrivning kommer att inlämnas under innevarande månad. Projektinnehåll med tillämpliga kostnadsberäkningar föreligger för närvarande och fram till årsskiftet fortlöper projektering, med avsikt att anbudsförfrågan skall kunna distribueras under januari 2002. Därpå följande anbudshandläggning och utfärdande av beställningar beräknas pågå till april och produktionsledet under maj-september. Slut- och efterbesiktningar, miljökontrollmätningar avslutar projektet fram till december 2002.

Ovannämnda schema medger att samtliga kapell- och krematorieverksamheter samt tekniska system, som tas ur bruk under produktionstiden, måste avstås endast under den varma årstiden och när "beläggningen" vanligtvis är jämförelsevis låg.

Organisation och ansvarsfördelning inom projektet samt uppgifter om ansvariga projektledare

Generellt sett är här aktuellt investeringsobjekt initierat, utvecklat och programsatt inom kyrkogårdsförvaltningen och efter fortlöpande avstämning med kyrkogårdsnämnden. I ekonomiskt avseende har förvaltningen under hand samrått med stadsledningskontoret. Därutöver blir på formella grunder myndigheter för miljö-, brandskydds-, arbetsmiljö- och byggnadsfrågor involverade liksom att leverantörer av

skydds-, arbetsmiljö- och byggnadsfrågor involverade liksom att leverantörer av fjärrvärme, el och stadsgas kontaktas i tillämpliga spörsmål.

Sedan juni i år representeras förvaltningen och projektet av ett befullmäktigat byggherreombud, som ansvarar för att tillsammans med förvaltningsrepresentanter och konsulter leda, samordna och kontrollera projektet i alla dess delar från programarbete till besiktningar/kontroller och beställarens (förvaltningens) övertagande av samtliga ingående och godkända entreprenader. Nämnda ombud, som utsågs genom upphandling, är Hartmut Dombrowe, Örebro Byggplanering AB. Från förvaltningen medverkar regionchef Pär Westin som ansvarig beställare, teknisk direktör Börje Olsson, krematorieföreståndare Esbjörn Edert och krematoriechef Leif Gustafsson; var och en av dessa inom sitt verksamhetsområde och under det ansvar som vederbörandes befattning medför. Leif Gustafsson har huvudsakligen uppgift som internkonsult.

Förslag till hur investeringen skall finansieras - med investeringskalkyl

Den investeringskalkyl som nu föreligger anger medelsbehovet till 36 Mkr. För investeringar på den nivå föreskrivs en särskild behandlingsordning. Som inledning enligt denna ordning fattade kyrkogårdsnämnden 2001-08-28 ett inriktningsbeslut avseende Räckstaprojektet. Eftersom nämndens årliga, ordinarie investeringsbudget för närvarande är 3 Mkr, krävs att här nödvändiga investeringsmedel ställs till förfogande genom särskilt beslut av kommunfullmäktige. Kyrkogårdsnämnden föreslås därför, med hänvisning till fattat inriktningsbeslut och föreliggande förslag till genomförandebeslut, att hos fullmäktige hemställa om investeringsmedel enligt ovan.

Kalkyl över framtida drift- och kapitalkostnader till följd av investeringen

Investeringen kommer i princip inte att ändra på de generella uppgifter som knyts till Räcksta krematorium med dess två kapell och bisättningsutrymmen. Bemanning och omfång ifråga om bisättning, ceremonier och kremeringar bedöms inte heller stå inför någon större förändring. Dock finns kapacitet för ökat nyttjande av de tre verksamhetsområdena. Utgående från oförändrade efterfråganförhållanden kan på goda grunder antas att kostnaderna för drift och underhåll kommer att minska till följd av investeringen. Exempelvis förbrukning av stadsgas i kremationsugnar och efterbrännkammare beräknas minska till drygt hälften av nuvarande, förbrukning av fjärrvärmeenergi för lokal- och vattenuppvärmning förväntas minska med ca 25% och effektivare kyl-/frysutrymmesutrustning kommer också att ge besparingar. Ökad driftsäkerhet, färre serviceuppehåll och oplanerade avbrott eliminerar behov av övertidsarbete samtidigt som det är personalbefrämjande. Överslagsmässigt kan besparingarna beräknas uppgå till ca 0,5 Mkr per år.

Skulle överenskommelse kunna träffas med Birka Energi/Birka Värme att få nyttja anslutande fjärrvärmekrets för avbördning av krematoriets kylvattenenergi, kom stor energibesparing till stånd och annars erforderliga eldrivna kylfläktar kunde då ställas av. Kylningen, som är en förutsättning för att med utvecklad teknik fånga bl.a. kvicksilver i spärrfilter av textilt material, har hittills krävt elförbrukning för att via

silver i spärfilter av textilt material, har hittills krävt elförbrukning för att via fläktar till utomhusluften avbörda den av stadsgasen alstrade värmen på drygt 1 000 grader. Detta rimmar illa med ställda krav på energieffektivisering och man har vid andra installationer inte kunnat finna några etiska betänkligheter mot detta även tekniskt, praktiskt och miljömässigt närmast till hands liggande förfarande.

Eftersom nuvarande anläggning följdriktigt är avskriven, kommer kapitaltjänstkostnaderna att öka märkbart, nämligen med 3,6 Mkr per år efter genomförd investering. Denna ökning kan kyrkogårdsnämndens budget med nu gällande förutsättningar inrymma utan höjning av begravningsavgiften.

Miljökonsekvenser

Stadens engagemang för sina krematorier i form av pilotanläggningar 1993 resp 1996 i Räcksta krematorium och sedermera utvecklad krematorieteknisk anläggning i Skogskrematoriet grundar sig ytterst på ambitionen att investera i bättre miljö. Här aktualiserad investering replierar också i hög grad på denna ambition. Krematorier är tillståndspliktiga enligt provningsnivå B och står under länsstyrelsens tillsyn (i Stockholm under miljöförvaltningens). Således krävs formellt tillstånd från länsstyrelsen för de förändringar som nu aktualiserats vid Räcksta krematorium. Sådant tillstånd föregås av en enligt Miljöbalken fastställd ärendegång, som kyrkogårdsförvaltningen har att tillämpa.

På underlag från de av förvaltningen inledande samråden (tidigare samråd resp samråd med allmänheten) i juni beslöt länsstyrelsen i augusti, att miljökonsekvensbeskrivning och tillståndsansökan kunde upprättas utan s.k. utökat samråd. Detta ställningstagande grundade sig på länsstyrelsens bedömning, att verksamheten vid Räcksta krematorium inte ansågs medföra betydande miljöpåverkan. Nämda beskrivning och ansökan är nu under utarbetande för att inom kort tillställas länsstyrelsen. Efter kungörelse och tillämpligt remissförfarande kan länsstyrelsen meddela sitt beslut med ev. godkännande av miljökonsekvensbeskrivning och tillståndsansökan med tillhörande villkor.

De direkta miljökonsekvenser som ny krematorieteknik framför allt medför är: Reducering av rökgasernas totala kvicksilverinnehåll med villkorsmässigt minst 95 % (i tillämpning troligen minst 98 %), av stoft till en högsta innehållsnivå om 20 mg/m³, av kolmonoxid till högst 100 mg/m³ och av dioxin till högst 0,1 ng/m³. Dessutom reduceras klorväte (HCl) betydligt.

Plan för uppföljning

Utfallet av investeringen kommer att bli föremål för bedömning/uppföljning i olika avseenden:

- genom avstämning med hjälp av miljökontrollprogrammet och den årliga miljörapporten kan investeringens betydelse för miljön avläsas

- genom jämförande statistik över förbrukad fjärrvärmeenergi framgår effektiviteten hos värmeåtervinningssystemet
- genom jämförande statistik över förbrukad stadsgas framgår effektiviteten hos nyinstallerade incineratorer och efterbrännkammare
- genom jämförande statistik över arbetstid per kremation erhålls mått på driftsäkerhet och drifteffektivitet
- genom kostnadsjämförelser avseende service och underhåll fås insikt om kvalitet och teknisk nivå

Med resultaten av ovanstående och liknande exempel, enskilt och i olika kombinationer, kan uppföljning och utvärdering ske i planlagd form. Erhållna resultat och konstateranden kommer också att tas fasta på i den slutredovisning som nämnden skall behandla efter att anläggningen tagits i bruk.

Bedömning av risker och osäkerhetsfaktorer

Den grundläggande tekniken för incineratorer med efterbrännkammare och ansluten rökgasreningsinstallation är känd – och tillämpad i flera tiotal krematorier i landet. Denna del av investeringen bedöms därför inte medföra vare sig risk eller osäkerhet. Detsamma gäller kyltekniska installationer. Intrimning för god samverkan mellan fjärrvärme och lokalt värmeåtervinningssystem kan ta tid (olika årstider) men bör nå tillfredsställande resultat. Ett fortlöpande oavvisligt funktionskrav är knutet till den miljöfrämjande uppgift som anläggningen skall svara för. Med tidigare resultat, fastlagda genom miljömätningar vid befintlig anläggning, bör dock angivna maxemissionsnivåer inte riskera överstigas. Investeringskalkylen är ingående avstämd och marknaden för liknande installationer bedöms vara inne i ett avmattningsskede. Den formella handläggningen och prövningen av miljöfrågorna har hittills gått friktionsfritt och tillståndsansökan torde inte resultera i något annat än ett medgivande till åtgärderna.

Samråd med de fackliga organisationerna har ägt rum.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, som tillstyrker upprustningen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 4 december 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kyrkogårdsnämndens förslag till upprustning av Råcksta krematorium godkänns inom en total investeringsutgift om 36,0 mkr under åren 2002 och 2003.
2. Kyrkogårdsnämnden medges justering av investeringsplanen för år 2002 avseende ökade investeringsutgifter med 32,0 mkr. Finansieringen sker genom utökat finansieringsbeting under *Finansförvaltningen*.
3. Resterande medelsbehov får beaktas vid upprättandet av budget för 2003.

Sammanfattning

Kyrkogårdsnämnden har hemställt hos kommunstyrelsen den 23 oktober 2001 om 36,0 mkr i investeringsmedel för upprustning av Råcksta krematorium. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande. Råckstaanläggningen har under lång tid varit utsatt för ständiga driftstörningar och täta serviceavbrott. Anläggningen uppfyller inte heller alla nödvändiga krav på kontrollerade miljöförhållanden. Investeringen innebär generellt att äldre och slitna delar och funktioner kommer att bytas ut. Målsättningen med investeringen är att skapa förutsättningar för en hög driftsäkerhet samt att tillgodose högt ställda miljökrav. Planering och projektering har redan påbörjats, genomförande av investeringsprojektet kommer i huvudsak att ske under åren 2002 och 2003. Kyrkogårdsnämndens investeringsbudget är för närvarande 3,0 mkr. För år 2002 krävs en utökning av investeringsbudgeten med totalt 32,0 mkr och för år 2003 med totalt 4,0 mkr.

Kyrkogårdsnämndens drift- och kapitalkostnader kommer till följd av förslaget att öka med netto 3,1 mkr från år 2003.

Stadsledningskontoret förordar en utökning av kyrkogårdsnämndens investeringsplan med 32,0 mkr för 2002. Resterande medelsbehov (resterande investeringsutgift samt ökade kapitalkostnader), får beaktas vid upprättande av budget för 2003. Ökade drift- och kapitalkostnader till följd av investeringen finansieras av begravningsavgiften.

Ärendet har beretts av finansavdelningen i samråd med ekonomiavdelningen..

Beslutsunderlag

Mål

Målsättningen med investeringen är att skapa förutsättningar för en hög driftsäkerhet samt att tillgodose högt ställda miljökrav.

Plan för åtgärder och prestationer

Investeringen innebär generellt att äldre och slitna delar och funktioner kommer att bytas ut enligt nedanstående plan. Den första punkten avser dock byte av rökgasreningsdelar, som är yngre. Rökgasreningsanläggningen har belastats hårt under sammanlagt sju år och har under hela driftstiden haft ett flertal filterbränder, som har medfört ytterligare förslitningar. Insatserna kräver att anläggningen tas ur drift för ca fyra månader kring halvårsskiftet 2002, vilket för med sig att ca 300 kistor per månad skall överföras till annat, eget eller externt, krematorium.

? De åtgärder som planeras är följande:

- ? utrantering av befintliga fyra incineratorer, *fjärrplacerade* efterbrännkammare, rökgaskylare, filter med additivutrustning, mät-, styr- och reglerutrustning, rökgasfläktar och kanaler
- ? nyinstallation av fyra incineratorer med *inbyggda* efterbrännkammare och av rökgasreningsanläggning med kylare, filter, additivutrustning, mät-, styr- och reglerutrustning samt rökgasfläktar
- ? utbyte av två äldre askberedningskvarnar
- ? utbyte av undercentral för fjärrvärme (betjänar hela byggnadskomplexet)
- ? utbyte av aggregat för luftbehandling
- ? utbyte av värmeväxlare, pumpar, shuntar, ventiler och dylikt samt asbestsanering i samband därmed
- ? utbyte av kylkompressorsystem i kylrum och frysutrymme
- ? renovering av förvaringslokaler (kylrum) för kistor samt anskaffning och montering av hyllsystem
- ? anskaffning av lyfttruck för interna kisttransporter
- ? anbringande av nytt ytskikt i incineratorrum, införingsrum och korridor
- ? utbyte av armaturer i korridor

Tidplan

Investeringsprojektet beräknas pågå i 18 månader. Planering och projektering har redan påbörjats och beräknas fortgå fram till årskiftet. Anbudsförfrågan skall kunna distribueras under januari 2002. Upphandlingen beräknas vara klar i april 2002. Renoveringen av anläggningen är förlagd till maj – augusti 2002. Anläggningen beräknas vara åter i drift i oktober 2002. När slutbesiktning kommer att ske är oklart, således innehålls 10 % av investeringsbeloppet till 2003.

Organisation

Nämnden har genom upphandling utsett en ansvarig för investeringsprojektet. Han heter Hartmut Dombrowe och är befullmäktigad byggherreombud och representerar Örebro Byggplanering AB. Hartmut Dombrow skall tillsammans med förvaltningsrepresentanter och konsulter leda, samordna och kontrollera projektet i alla dess delar från programarbete till besiktningar/kontroller och beställarens (nämndens) övertagande av samtliga ingående och godkända entreprenader.

Från kyrkogårdsnämnden medverkar regionchef Pär Westin som ansvarig beställare, teknisk direktör Börje Olsson, krematorieföreståndare Esbjörn Edert och krematoriechef Leif Gustafsson; var och en av dessa inom sitt verksamhetsområde och under det ansvar som vederbörandes befattning medför. Leif Gustafsson har huvudsakligen uppgift som internkonsult.

Ekonomi

Investeringsutgiften beräknas uppgå till 36,0 mkr för åren 2002 och 2003. Eftersom tid för slutbesiktning är oklart innehålls 10 % av investeringen till år 2003. Drift- och kapitalkostnaderna förväntas öka med 3,6 mkr efter genomförd investering. Kyrkogårdsnämndens investeringsbudget är för närvarande 3,0 mkr för planperioden. För år 2002 krävs en utökning av investeringsbudgeten med totalt 32,0 mkr och för år 2003 med totalt 4,0 mkr.

Genom ökad driftsäkerhet, effektivare kyl-/frysutrymmesutrustning bedömer kyrkogårdsnämnden att en besparing kommer att ske på ca 0,5 mkr per år.

Ytterligare besparingar skulle kunna ske om nämnden kan utnyttja den befintliga externa fjärrvärmekretsen för utväxling av rökgasernas värmeöverskott under vissa tider. Nämnden kommer att ånyo aktualisera frågan med Birka Energi.

Miljökonsekvenser

Det finns nödvändiga krav på driftsäkerhet och kontrollerade miljöförhållanden som berör krematorieanläggningar. Vid utsläppsmätningar i maj i år visade befintlig anläggning på för höga halter av koloxid- och stofthalter. För första gången mättes även dioxinhalter i en filterbestyckad krematorieanläggning. Resultatet motsvarade inte specialkraven (krav som EU förmodas införa även för krematorier). Kvicksilveravskiljningsgraden var däremot tillfredsställande. Investering av ny kremarieteknik medför att anläggningen kommer att tillgodose högt ställda miljökrav.

Plan för uppföljning och riskanalys

Uppföljning av investeringen kommer att ske framförallt genom:

- ? Avstämningar i samband med redovisning av stadens miljökontrollprogram och den årliga miljörapporten. I dessa redovisningar kan investeringens betydelse för miljön avläsas.
- ? Framtagande av jämförande statistik över förbrukad fjärrvärmeenergi i syfte att se effektiviteten hos värmeåtervinningssystemet och jämföra med gamla värden och andra anläggningar i landet.
- ? Framtagande av intern jämförande statistik över förbrukad stadsgas i syfte att se effektiviteten hos nyinstallerade incineratorer och efterbrännkammare
- ? Framtagande av intern jämförande statistik över arbetstid per kremation i syfte att erhålla mått på driftsäkerhet och drifteffektivitet

? Kontinuerliga kostnadsjämförelser avseende service och underhåll i syfte att få insikt om kvalitet och teknisk nivå

Erhållna resultat och analyser kommer att redovisas för nämnden efter att anläggningen har tagits i bruk.

Nämnden bedömer att risk- och osäkerhetsfaktorerna med investeringen är små. Verksamheten avses inte förändras och tekniken som skall används, används redan av ca 30 krematorier. Den enda osäkerhetsfaktor som bedöms relevant är miljöaspekten, men eftersom det är fråga om en miljöfarlig verksamhet, så fordrar den ett särskilt tillståndsförfarande enligt miljöbalken.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret förordar en utökning av kyrkogårdsnämndens investeringsplan med 32 mkr för 2002. Resterande medelsbehov (resterande investeringsutgift samt ökade kapitalkostnader), får beaktas vid upprättande av budget för 2003.

Upprustning av Räckstaanläggningen är nödvändig utifrån drifttekniska och miljömässiga skäl. Planerad nyinstallation av krematorieteknik samt övrig upprustning kommer innebära att förutsättningar skapas för hög driftsäkerhet och god driftekonomi, genom lägre kostnader för skötsel- och underhåll samt effektivare energiandvändning. Vidare kommer moderniseringen innebära en bättre arbetsmiljö för personalen samt tillgodose högt ställda miljökrav. Marknaden är begränsad när det gäller upphandling av komponenter och funktioner till krematorieanläggningar därför är det viktigt att nämnden diskuterar med andra för att så långt det är möjligt undvika leverantörsmonopol. Som exempel kan nämnas att Örebro kyrkogårdsförvaltning redan har gjort en liknande upphandling av upprustning av sin anläggning.

Finansieringen sker genom utökat finansieringsbeting under *Finansförvaltningen*.

Genomförandet av investering skall redovisas kontinuerligt i kvartalsrapporterna till kommunstyrelsen enligt de regler som gäller för stora investeringar. Nämnden redogör sedan för slutredovisade projekt i sin verksamhetsberättelse till kommunfullmäktige. Ökade drift- och kapitalkostnader finansieras av begravningsavgiften.